

Lluís Puig i Gordi

Director General de Cultura Popular,
Associacionisme i Acció Culturals

El 2013 es van complir **deu d'anys de l'aprovació per part de la UNESCO de la Convenció per a la Salvaguarda del Patrimoni Cultural Immaterial**. La Convenció ampliava i donava continuïtat a un procés iniciat l'any 1972 amb l'aprovació de la Convenció per a la Protecció del Patrimoni Mundial, Cultural i Natural, seguida posteriorment per la Recomanació sobre la Salvaguarda de la Cultura Tradicional i Popular de 1989 i per la Declaració Universal sobre la Diversitat Cultural de l'any 2001.

Aquesta evolució il·lustra prou bé com allò que és descrit com a patrimoni cultural s'ha anat ampliant i enriquint al llarg de les darreres dècades, posant en relleu la capacitat que bona part dels diferents àmbits de la vida social i cultural tenen de generar realitats patrimonials i, sobretot, posant l'èmfasi en la necessitat de reconèixer i intentar preservar la diversitat cultural de la humanitat, diversitat que es plasma en múltiples manifestacions culturals dignes de ser valorades i respectades.

El concepte *patrimoni cultural immaterial* és relativament nou, tot i que probablement es refereix a aspectes socials que al llarg de la història han estat en el centre dels debats sobre la cultura i la societat. Catalunya té des del segle XIX una llarga i fèrtil tradició d'estudis en els àmbits del folklore, la cultura popular i l'etnologia. L'aparició de la Convenció de 2003 se suma avui a aquest llarg corrent històric, i planteja nous reptes i oportunitats en els processos d'identificació, d'interpretació i de gestió cultural patrimonial. L'aparició del terme *patrimoni immaterial* pretén remarcar el fet que tot grup humà és susceptible de produir activitats socials de gran valor cultural independentment de la grandesa o excel·lència de seva trajectòria històrica. Fins fa poc, el patrimoni cultural ha estat associat majoritàriament al patrimoni material de tipus històric, artístic o monumental que recollís l'esplendor del passat i la memòria d'un temps i d'una societat. En canvi, el patrimoni immaterial s'expressa en un gran ventall de creacions intangibles de la cultura que

s'insereixen en les relacions socials de les persones i llurs àmbits d'interacció de vida quotidiana: la vida familiar, laboral, econòmica, política, festiva, religiosa, d'oci, etc. El més rellevant d'aquest nou plantejament és el reconeixement explícit que, enlloc o a més de determinades concrecions materials dels grans corrents històrics, és la gent d'avui, en el seu esdevenir, la veritable protagonista de la cultura i de la producció de valors patrimonials compartits.

Per celebrar el desè aniversari de la Convenció de Patrimoni Cultural Immaterial de la UNESCO de 2003, en aquest nou volum de la *Revista d'Etnologia de Catalunya*—i ja en van 39—, presentem un **dossier temàtic sobre el patrimoni immaterial** que recull un conjunt d'articles de gran qualitat sobre alguns dels aspectes teòrics i pràctics cabdals a tenir en compte en el desplegament i l'aplicació de la Convenció de 2003, amb referències tant d'exemples de casa nostra com de realitats d'altres zones del món. La revista segueix tenint l'apartat «Recerques Etnològiques a Catalunya», el qual aplega una sèrie d'articles que presenten algunes de les investigacions dutes a terme aquests darrers anys en el marc del programa de l'Inventari del Patrimoni Etnològic de Catalunya. Puc afirmar que, juntament amb els apartats «Miscel·lània» i «Etnomón», el contingut global de la revista us resultarà molt atractiu i interessant.

He d'acabar aquesta presentació fent una breu referència al reconeixement que la UNESCO va fer el desembre de 2013 del projecte «Metodologia per a l'inventari del patrimoni immaterial a les reserves de la biosfera: l'experiència del Montseny». Aquest projecte fou inclòs en el Registre de Bones Pràctiques de Patrimoni Cultural Immaterial de la Convenció de 2003, el qual incorpora aquelles iniciatives que recullen millor els principis i objectius de la Convenció. I els principis i objectius de la Convenció no són uns altres que aconseguir que el patrimoni immaterial esdevingui un agent més de desenvolupament, cohesió i participació social dels membres dels grups generadors d'aquest patrimoni. Fem nostres, doncs, aquests objectius, i oferim-nos a treballar per tal que el patrimoni cultural en general, i l'immaterial en particular, sigui una eina al servei del desenvolupament i la participació social. ■